

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 kap. i polislagen, 4 och 5 § i lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet och 2 § i lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att polislagen, lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet och lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen ändras.

I polislagen föreslås det att det föreskrivs om polismäns rätt att ingripa i obemannade fordons, farkosters och anordningars färd eller verksamhet. Ingripanden i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet ska kunna ske med hjälp av tekniska anordningar, maktmedel eller skjutvapen.

I lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen föreslås det att det föreskrivs att Försvarsmakten ska ge polisen handräckning för att ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet.

Syftet med propositionen är att stärka polisens förmåga att sköta sina lagstadgade uppgifter och trygga rätten till personlig trygghet i enlighet med grundlagen.

Propositionen bidrar till uppnåendet av det mål i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering enligt vilket regeringen stärker brottsbekämpningen för att öka medborgarnas säkerhet och förtroendet för myndigheterna.

Lagarna avses träda i kraft den 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
LAGFÖRSLAG	3
1. Lag om ändring av 2 kap. i polislagen	3
2. Lag om ändring av 4 och 5 § i lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet	5
3. Lag om ändring av 2 § i lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen	6
BILAGA	7
PARALLELTEXT	7
1. Lag om ändring av 2 kap. i polislagen	7
2. Lag om ändring av 4 och 5 § i lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet	11
3. Lag om ändring av 2 § i lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen	12

1.

Lag

om ändring av 2 kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i polislagen (872/2011) 2 kap. 11 a och 15 a §, 17 § 1 mom. och 19 § 1 mom., av dem 2 kap. 11 a och 15 a § samt 17 § 1 mom. sådana de lyder i lag 540/2020, och fogas till 2 kap. en ny 11 b § som följer:

2 kap.

Allmänna befogenheter

11 a §

Ingripande i obemannade fordons, farkosters och anordningars färd eller verksamhet

En polisman har rätt att tillfälligt omhänderta ett obemannat fordon eller en obemannad farkost eller anordning, hindra dess användning eller annars ingripa i dess färd eller verksamhet, om det behövs för att

- 1) utföra en uppgift som föreskrivs för polisen eller skydda polisens verksamhet,
- 2) bevaka särskilda övervakningsobjekt,
- 3) trygga säkerheten vid viktiga statliga evenemang, eller
- 4) trygga åtgärder på en olycksplats eller skydda den personliga integriteten hos den som är föremål för en åtgärd.

En polisman får i de situationer som avses i 1 mom. använda en teknisk anordning mot obemannade fordon, farkoster och anordningar och deras fjärrstyrningsanordningar och styrnings- och kontrollförbindelser samt andra sådana delar i systemet som användningen kräver (obemannat system), om

- 1) det inte orsakar oskälig olägenhet för radiokommunikation eller annan kommunikation eller för ett allmänt kommunikationsnät,
- 2) den tekniska anordningen används endast av en polisman som fått lämplig utbildning för detta,
- 3) den tekniska anordningen används endast i den utsträckning och så länge som det behövs för att utföra en uppgift enligt 1 mom.,
- 4) det är försvarligt med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farlig det obemannade fordonets eller den obemannade farkostens eller anordningens verksamhet är och vilka resurser som står till förfogande samt med hänsyn till övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen.

Transport- och kommunikationsverket ska underrättas om användningen av en teknisk anordning, om inte detta är uppenbart onödigt med hänsyn till den olägenhet som antagligen kommer att orsakas eller har orsakats för radiokommunikation eller annan kommunikation eller för ett allmänt kommunikationsnät, eller om det av orsaker som hänför sig till polisens taktiska eller tekniska metoder är uppenbart befogat att inte underrätta Transport- och kommunikationsverket.

Över ett ingripande i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet ska det upprättas ett protokoll eller någon annan handling.

11 b §

Behandling av radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter

En polisman har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter som har samband med användningen av ett sådant obemannat fordon eller en sådan obemannad farkost eller anordning som avses i 11 a §, i syfte att ingripa i det obemannade fordonets eller den obemannade farkostens eller anordningens färd eller verksamhet eller för att identifiera en del av det obemannade systemet och för att fastställa dess position. Sådana uppgifter ska utan dröjsmål utplånas efter åtgärden, om inte något annat föreskrivs i lag.

15 a §

Hantering av omhändertagna obemannade fordon, farkoster och anordningar

Ett obemannat fordon eller en obemannad farkost eller anordning som med stöd av 11 a § har omhändertagits av polisen ska återlämnas till ägaren utan obefogat dröjsmål, om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag.

17 §

Användning av maktmedel

I tjänsteuppdrag får en polisman använda maktmedel som behövs och kan anses försvarliga för att bryta motstånd, avlägsna en person från en plats, gripa en person, hindra att en frihetsberövad flyr, avlägsna ett hinder, ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet eller förhindra ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning eller händelse. Frågan om maktmedlen kan försvaras ska bedömas utifrån hur viktigt och brådskande uppdraget är, motståndets farlighet, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen.

19 §

Användning av skjutvapen

Skjutvapen får användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får dessutom användas i brådskande och viktiga uppdrag för att avlägsna föremål, djur eller motsvarande hinder eller för att ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet i sådana situationer som avses i 11 a §. Skjutvapen får inte användas för att skingra folksamlingar, om det inte i vapnen används gaspatroner eller andra motsvarande projektiler i enlighet med särskilda föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av 4 och 5 § i lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet (260/2024) 4 och 5 § som följer:

4 §

Användning av maktmedel

I fråga om en svensk polismans rätt att använda våld i Finland enligt artikel 6 andra stycket i avtalet gäller vad som föreskrivs i 2 kap. 17 § i polislagen. En svensk polisman har dock inte rätt att använda våld för att ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet.

5 §

Användning av skjutvapen

I fråga om en svensk polismans rätt att använda vapen, ammunition och utrustning i Finland enligt artikel 7 andra stycket i avtalet gäller vad som föreskrivs i 2 kap. 19 § i polislagen. En svensk polisman har dock inte rätt att använda skjutvapen för att ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Försvarmaktens handräckning till polisen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Försvarmaktens handräckning till polisen (342/2022) 2 § 2 mom. 7 punkten som följer:

2 §

Förutsättningar för handräckning

Försvarmakten ska ge polisen handräckning för

7) att ingripa i eller stoppa ett fordons, fartygs eller luftfartygs eller ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Förnamn Efternamn

..minister Förnamn Efternamn

1.

Lag**om ändring av 2 kap. i polislagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 2 kap. 11 a och 15 a §, 17 § 1 mom. och 19 § 1 mom.,
av dem 2 kap. 11 a och 15 a § samt 17 § 1 mom. sådana de lyder i lag 540/2020, och
fogas till 2 kap. en ny 11 b § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

2 kap.

Allmänna befogenheter**Allmänna befogenheter**

11 a §

11 a §

*Ingripande i obemannade luftfartygs färd**Ingripande i obemannade **fordons, farkos-
ters och anordningars färd eller verksamhet***

En polisman har rätt att tillfälligt omhänderta ett i 2 § 21 punkten i *luftfartslagen avsett* obemannat luftfartyg, hindra dess användning eller annars ingripa i dess färd, om det är nödvändigt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott eller avbryta ett redan påbörjat brott, bevaka särskilda övervakningsobjekt, trygga säkerheten vid polisuppdrag eller viktiga statliga evenemang, trygga åtgärder på en olycksplats eller skydda den personliga integriteten hos den som är föremål för en åtgärd.

En polisman får i de situationer som avses i 1 mom. använda en teknisk anordning som inte orsakar mer än ringa olägenhet för radiokommunikation eller annan kommunikation eller för ett allmänt kommunikationsnät. En teknisk anordning får användas om det är försvarligt med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farlig det obemannade luftfartygets verksamhet är, vilka resurser som står till förfogande samt med hänsyn till övriga omständigheter som är relevanta för

En polisman har rätt att tillfälligt omhänderta ett obemannat fordon eller en obemannad farkost eller anordning, hindra dess användning eller annars ingripa i dess färd eller verksamhet, om det behövs för att

1) utföra en uppgift som föreskrivs för polisen eller skydda polisens verksamhet,

2) bevaka särskilda övervakningsobjekt,

3) trygga säkerheten vid viktiga statliga evenemang, eller

4) trygga åtgärder på en olycksplats eller skydda den personliga integriteten hos den som är föremål för en åtgärd.

En polisman får i de situationer som avses i 1 mom. använda en teknisk anordning *mot obemannade fordon, farkoster och anordningar och deras fjärrstyrningsanordningar och styrnings- och kontrollförbindelser samt andra sådana delar i systemet som användningen kräver (obemannat system), om*

1) det inte orsakar oskälig olägenhet för radiokommunikation eller annan kommunikation eller för ett allmänt kommunikationsnät,

Gällande lydelse

en helhetsbedömning av situationen. Anordningen får användas endast så länge det är nödvändigt för att utföra åtgärden. En teknisk anordning får användas endast av en polisman som fått lämplig utbildning för detta.

En polisman har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter som har samband med användningen av ett obemannat luftfartyg, i syfte att ingripa i det obemannade luftfartygets färd eller för att identifiera en del i dess helhetssystem och för att fastställa dess position. Sådana uppgifter ska utan dröjsmål utplånas efter åtgärden, om inte något annat föreskrivs i lag.

Transport- och kommunikationsverket ska underrättas om användningen av en teknisk anordning, om inte detta är uppenbart onödigt med hänsyn till den olägenhet som antagligen kommer att orsakas eller har orsakats för radiokommunikation eller annan kommunikation eller för ett allmänt kommunikationsnät, eller om det av orsaker som hänför sig till polisens taktiska eller tekniska metoder är uppenbart befogat att inte underrätta Transport- och kommunikationsverket.

Över ett ingripande i ett obemannat luftfartygs färd ska det upprättas ett protokoll eller någon annan handling.

(ny)

Föreslagen lydelse

2) den tekniska anordningen används endast av en polisman som fått lämplig utbildning för detta,

3) *den tekniska anordningen används endast i den utsträckning och så länge som det behövs för att utföra en uppgift enligt 1 mom.,*

4) det är försvarligt med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farligt det obemannade fordonets eller den obemannade farkostens eller anordningens verksamhet är och vilka resurser som står till förfogande samt med hänsyn till övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen.

Transport- och kommunikationsverket ska underrättas om användningen av en teknisk anordning, om inte detta är uppenbart onödigt med hänsyn till den olägenhet som antagligen kommer att orsakas eller har orsakats för radiokommunikation eller annan kommunikation eller för ett allmänt kommunikationsnät, eller om det av orsaker som hänför sig till polisens taktiska eller tekniska metoder är uppenbart befogat att inte underrätta Transport- och kommunikationsverket.

Över ett ingripande i ett obemannat *fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet* ska det upprättas ett protokoll eller någon annan handling.

11 b §

Behandling av radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter

En polisman har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter som har samband med användningen av ett sådant obemannat fordon eller en sådan obemannad farkost eller anordning som avses i 11 a §, i syfte att ingripa i det obemannade fordonets eller den obemannade farkostens eller anordningens färd eller verksamhet eller för att identifiera en del av det obemannade systemet och för att fastställa dess position. Sådana uppgifter ska utan dröjsmål utplånas efter åtgärden, om inte något annat föreskrivs i lag.

Gällande lydelse

15 a §

Hanteringen av omhändertagna obemannade luftfartyg

Ett obemannat luftfartyg som med stöd av 11 a § har omhändertagits av polisen ska återlämnas till ägaren utan obefogat dröjsmål, om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag.

17 §

Användning av maktmedel

I tjänsteuppdrag får en polisman använda maktmedel som behövs och kan anses försvarliga för att bryta motstånd, avlägsna en person från en plats, gripa en person, hindra att en frihetsberövad flyr, avlägsna ett hinder, ingripa i ett obemannat luftfartygs färd eller förhindra ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning eller händelse. Frågan om maktmedlen kan försvaras ska bedömas utifrån hur viktigt och brådskande uppdraget är, motståndets farlighet, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen.

19 §

Användning av skjutvapen

Skjutvapen får användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får dessutom användas i brådskande och viktiga uppdrag för att avlägsna föremål, djur eller motsvarande hinder. Skjutvapen får inte användas för att skingra folksamlingar, om det inte i vapnen används gaspatroner eller andra motsvarande projektiler i enlighet med särskilda föreskrifter.

Föreslagen lydelse

15 a §

Hanteringen av omhändertagna obemannade fordon, farkoster och anordningar

Ett obemannat fordon eller en obemannad farkost eller anordning som med stöd av 11 a § har omhändertagits av polisen ska återlämnas till ägaren utan obefogat dröjsmål, om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag.

17 §

Användning av maktmedel

I tjänsteuppdrag får en polisman använda maktmedel som behövs och kan anses försvarliga för att bryta motstånd, avlägsna en person från en plats, gripa en person, hindra att en frihetsberövad flyr, avlägsna ett hinder, ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet eller förhindra ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning eller händelse. Frågan om maktmedlen kan försvaras ska bedömas utifrån hur viktigt och brådskande uppdraget är, motståndets farlighet, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen.

19 §

Användning av skjutvapen

Skjutvapen får användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får dessutom användas i brådskande och viktiga uppdrag för att avlägsna föremål, djur eller motsvarande hinder eller för att ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet i sådana situationer som avses i 11 a §. Skjutvapen får inte användas för att skingra folksamlingar, om det inte i vapnen

Utkast

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

används gaspatroner eller andra motsvarande projektiler i enlighet med särskilda föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 4 och 5 § i lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om polissamarbete i gränsområdet (260/2024) 4 och 5 § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Användning av maktmedel

I fråga om en svensk polismans rätt att använda våld i Finland enligt artikel 6 andra stycket i avtalet gäller vad som föreskrivs i 2 kap. 17 § i polislagen. En svensk polisman har dock inte rätt att använda våld för att ingripa i ett obemannat luftfartygs färd.

5 §

Användning av skjutvapen

I fråga om en svensk polismans rätt att använda vapen, ammunition och utrustning i Finland enligt artikel 7 andra stycket i avtalet gäller vad som föreskrivs i 2 kap. 19 § i polislagen.

Föreslagen lydelse

4 §

Användning av maktmedel

I fråga om en svensk polismans rätt att använda våld i Finland enligt artikel 6 andra stycket i avtalet gäller vad som föreskrivs i 2 kap. 17 § i polislagen. En svensk polisman har dock inte rätt att använda våld för att ingripa i ett obemannat *fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet*.

5 §

Användning av skjutvapen

I fråga om en svensk polismans rätt att använda vapen, ammunition och utrustning i Finland enligt artikel 7 andra stycket i avtalet gäller vad som föreskrivs i 2 kap. 19 § i polislagen. *En svensk polisman har dock inte rätt att använda skjutvapen för att ingripa i ett obemannat fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Försvarsmaktens handräckning till polisen (342/2022) 2 § 2 mom. 7 punkten som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förutsättningar för handräckning

Försvarsmakten ska ge polisen handräckning för

7) att ingripa i eller stoppa ett fordons, fartygs, luftfartygs eller obemannat luftfartygs färd,

Föreslagen lydelse

2 §

Förutsättningar för handräckning

Försvarsmakten ska ge polisen handräckning för

7) att ingripa i eller stoppa ett fordons, fartygs eller luftfartygs eller ett obemannat *fordons eller en obemannad farkosts eller anordnings färd eller verksamhet*,

Denna lag träder i kraft den 20 .
